

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра мов і літератури Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

Образ війни в корейській прозі другої половини ХХ ст.

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «Бакалавр»
студентки 4 курсу
освітньої програми «Корейська мова і література
та переклад, англійська мова»,
спеціальність 035.066 Філологія
(східні мови та літератури (переклад включно),
перша – корейська),
Менчинської Уляни Юріївни

Науковий керівник:
доктор філософії зі спеціальності 035 «Філологія»,
асист. Дмитро АНДРІАНОВ

Рецензент:
к.філол.н., доц. Суквон КІМ

«Допущено до захисту»
протокол засідання
кафедри мов і літератур
Далекого Сходу та Південно-Східної Азії
протокол № 16 від «28» травня 2025 року

Завідувач кафедри _____ доц. Ісаєва Н.С.

КИЇВ – 2025

АНОТАЦІЯ

У представленій бакалаврській роботі комплексно досліджено особливості художнього образу війни в корейській прозі другої половини ХХ ст. Дослідження здійснено з акцентом на еволюцію цього образу, його ключову тематику, провідні мотиви та художні засоби, що були використані для його формування. Об'єктом аналізу виступає військова проза Південної Кореї зазначеного періоду, що є важливим джерелом для вивчення не лише історичних подій, а й внутрішнього стану суспільства, що пережило значні потрясіння. Предметом дослідження є художній образ війни як складна літературна конструкція, яка не тільки відтворює реальність, а й є унікальним носієм культурної пам'яті, глибокого психологічного досвіду та ключових аспектів національної ідентичності корейського народу.

Головною метою роботи стало всебічне виявлення та аналіз трансформацій образу війни, його різноманітних функцій та значущості в широкому контексті східноазіатського культурного світогляду. Було поставлено завдання визначити історичні передумови виникнення воєнної тематики, проаналізувати основні етапи розвитку літератури цього періоду з огляду на тематику війни, дослідити теоретичні підходи до аналізу образу війни в літературі, а також охарактеризувати культурно-естетичні особливості східноазіатського наративу про війну. Крім того, важливим завданням був аналіз творів конкретних авторів – Хван Сунвона, Кім Воніля, Пак Вансо – з точки зору зображення війни, травматичного досвіду, образу солдата і цивільного населення, виявлення художніх засобів, за допомогою яких створюється образ війни, та здійснення порівняльного аналізу із прикладами зарубіжної воєнної прози.

Для досягнення поставленої мети та завдань у роботі застосовувалися такі наукові методи: історико-літературний, що дозволив проаналізувати контекст виникнення творів; структурно-семантичний, використаний для розгляду образної системи текстів; метод порівняльного аналізу для виявлення спільного й відмінного між творами різних авторів; а також культурологічний підхід, що забезпечує глибоке розуміння осмислення війни в корейській літературі та

дозволяє враховувати національні особливості літературного бачення війни в Кореї.

Наукова новизна дослідження полягає у його комплексному, міждисциплінарному підході до вивчення образу війни, який поєднує літературний, культурний та психологічний аналіз. Вперше в українській науковій традиції було детально розглянуто трансформації військового образу, його тематичних та мотивних структур, художніх засобів та концептуальних акцентів у контексті національної ідентичності та колективної пам'яті. У роботі акцентується увага на трансформації воєнного образу залежно від історичної епохи, літературного стилю та світоглядної позиції автора.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування його результатів у навчальному процесі на факультетах, що спеціалізуються на корейській мові, літературі, культурології та порівняльному літературознавстві. Отримані матеріали можуть стати основою для подальших наукових досліджень у галузі військової літератури, психології травми, а також для розробки курсів з історії культури та літератури Кореї. Результати роботи підкреслюють, що корейська проза другої половини ХХ ст. пройшла шлях від патріотичних наративів до психологічно мотивованого та травмуючого дискурсу, зосередженого на травмі, внутрішніх конфліктах та екзистенційних випробуваннях, що особливо яскраво відображено у творах Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо, чия творчість стала знаковою для осмислення війни як внутрішньої та соціальної травми.

Ключові слова: *Корейська війна, корейська література, образ війни, літературний образ, культурна пам'ять, Хван Сунвон, Кім Воніль, Пак Вансо, воєнна література, екзистенційний досвід.*

ABSTRACT

This bachelor's thesis comprehensively investigates the distinctive features of the artistic image of war in Korean prose of the second half of the 20th century. The study focuses on the evolution of this image, its key themes, leading motifs, and the artistic devices employed in its formation. The object of analysis is the war prose of South Korea from the specified period, which serves as a crucial source not only for understanding historical events but also for comprehending the inner state of a society that endured significant upheavals. The subject of the research is the artistic image of war as a complex literary construct that not only reflects reality but also acts as a unique bearer of cultural memory, profound psychological experience, and key aspects of the Korean nation's identity.

The primary objective of this work was a comprehensive identification and analysis of the transformations of the image of war, its diverse functions, and its significance within the broad context of the East Asian cultural worldview. Specific tasks were set to define the historical prerequisites for the emergence of war themes, analyze the main stages of literary development during this period with regard to the theme of war, investigate theoretical approaches to the analysis of the image of war in literature, and characterize the cultural and aesthetic peculiarities of the East Asian war narrative. Furthermore, a crucial task involved analyzing the works of specific authors – Hwang Sun-won, Kim Won-il, and Park Wan-suh – from the perspective of their depiction of war, traumatic experience, and the portrayal of soldiers and civilians, identifying the artistic means used to create the image of war, and conducting a comparative analysis with examples of foreign war prose.

To achieve the stated aim and objectives, the following scholarly methods were applied: historical-literary, which allowed for the analysis of the context of the works' emergence; structural-semantic, used for examining the textual image system; the method of comparative analysis for identifying similarities and differences among the works of various authors; and a culturological approach, which ensures a deep understanding of the perception of war in Korean literature and allows for consideration of the national specificities of the literary vision of war in Korea.

The scientific novelty of the research lies in its comprehensive, interdisciplinary approach to studying the image of war, combining literary, cultural, and psychological analysis. For the first time in the Ukrainian academic tradition, the transformations of the war image, its thematic and motivic structures, artistic devices, and conceptual accents were examined in detail within the context of national identity and collective memory. The work emphasizes the transformation of the war image depending on the historical epoch, literary style, and the author's philosophical stance.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying its results in the educational process at faculties specializing in Korean language, literature, culturology, and comparative literature. The obtained materials can serve as a foundation for further scientific research in the field of war literature, the psychology of trauma, and for the development of courses on the history of Korean culture and literature. The findings underscore that Korean prose of the second half of the 20th century evolved from patriotic narratives to a psychologically motivated and traumatic discourse, focusing on trauma, internal conflicts, and existential trials, which is particularly vividly reflected in the works of Hwang Sun-won, Kim Won-il, and Park Wan-suh, whose creative output became iconic for understanding war as an internal and social trauma.

Key words: *Korean War, Korean literature, image of war, literary image, cultural memory, Hwang Sun-won, Kim Won-il, Park Wan-suh, war literature, existential experience.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ I. ІСТОРИКО-ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНТЕКСТ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ВІЙНИ.....	10
1.1. Історичні передумови: Корейська війна та її наслідки для суспільства... 10	
1.2. Основні етапи розвитку корейської прози другої половини ХХ ст.....	11
1.3. Теоретичні підходи до аналізу образу війни в літературі.....	12
1.4. Особливості зображення війни в східноазіатському культурному контексті.....	14
Висновки до першого розділу.....	17
РОЗДІЛ II. ОБРАЗ ВІЙНИ У ТВОРЧОСТІ ПРОВІДНИХ КОРЕЙСЬКИХ ПРОЗАЇКІВ.....	18
2.1. Зображення війни в прозі Хван Сунвона.....	18
2.2. Психологізм і травма у військовій прозі Кім Воніля.....	21
2.3. Тема громадянського розколу в оповіданнях Пак Вансо.....	24
2.4. Образ солдата та цивільного населення в корейському військовому нарративі	26
Висновки до другого розділу.....	29
РОЗДІЛ III. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОБРАЗУ ВІЙНИ.....	31
3.1. Війна як травма і розлом: літературне осмислення в прозі Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо.....	31
3.2. Засоби художньої виразності у зображенні військових подій.....	33
3.3. Війна як екзистенційне випробування та моральна дилема.....	37
Висновки до третього розділу.....	40
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46

ВСТУП

Війна – одне з найглибших і найболючіших випробувань в історії людства, яке залишає по собі не лише руїни, а й глибокі сліди в колективній та індивідуальній свідомості. Для Кореї війна стала особливою точкою відліку новітньої історії. Корейська війна 1950-1953 рр. спричинила не лише масові людські втрати та матеріальну руйнацію, але й залишила глибоку психологічну і культурну травму, яка позначилася на багатьох поколіннях. Саме література стала одним з основних засобів осмислення цієї трагедії – простором, у якому автори зверталися до пам'яті, болю, пошуку сенсу та ідентичності.

Корейська проза другої половини ХХ ст. є важливим джерелом для вивчення не лише історичних подій, а й внутрішнього стану суспільства, що пережило війну. У творах цього періоду помітні намагання осмислити не лише зовнішні події, а й внутрішній світ людини, що опинилася перед моральним вибором, екзистенційною кризою чи особистою трагедією. Прозаїки звертаються до теми розколу країни, втрати родини, дитячої травми, страху, зради, співчуття й надії. Ці твори не просто відображають реальність – вони її інтерпретують, дають їй емоційне, етичне і художнє осмислення.

Саме це стало причиною мого зацікавлення темою образу війни в корейській прозі другої половини ХХ ст. Незважаючи на наявність певної кількості досліджень у Кореї та за її межами, в українському літературознавстві ця тема залишається малодослідженою. Нас зацікавило, як саме корейські письменники змальовують війну, які образи вони використовують, як описують долі солдатів і цивільного населення, як через індивідуальні історії розкривається трагедія цілого народу. Особливо важливою для мене стала ідея простежити, як змінювалося уявлення про війну у різні десятиліття після завершення бойових дій та як художня література реагувала на нові суспільні обставини, політичні зміни й поколіннєвий досвід.

Метою цього дослідження є виявлення особливостей зображення війни в корейській прозі другої половини ХХ ст., аналіз літературних прийомів і

мотивів, які формують художній образ війни, а також спроба осмислити його в контексті культурної пам'яті та національної ідентичності.

Завдання роботи полягають у тому, щоб: 1) визначити історичні передумови виникнення воєнної тематики в корейській прозі; 2) проаналізувати основні етапи розвитку літератури цього періоду з огляду на тематику війни; 3) дослідити теоретичні підходи до аналізу образу війни в літературі; 4) охарактеризувати культурно-естетичні особливості східноазіатського нарративу про війну; 5) здійснити аналіз творів конкретних авторів – Хван Сунвона, Кім Воніля, Пак Вансо – з точки зору зображення війни, травматичного досвіду, образу солдата і цивільного населення; 6) виявити художні засоби, за допомогою яких створюється образ війни; 7) за можливості здійснити порівняльний аналіз із прикладами зарубіжної воєнної прози.

Об'єктом дослідження виступає корейська проза другої половини ХХ ст.

Предметом дослідження є художній образ війни як літературна конструкція, що втілює досвід, пам'ять і ціннісні орієнтири суспільства.

У своїй роботі я використовую низку наукових **методів**: історико-літературний (для аналізу контексту виникнення творів), структурно-семантичний (для розгляду образної системи текстів), метод порівняльного аналізу (для виявлення спільного й відмінного між творами різних авторів), а також культурологічний підхід, що дозволяє враховувати національні особливості літературного бачення війни в Кореї.

Наукова новизна роботи полягає у спробі комплексного аналізу образу війни в прозі кількох провідних корейських письменників, а також у поєднанні літературознавчого аналізу з культурологічним і психологічним контекстами. У роботі акцентується увага на трансформації воєнного образу в залежності від історичної епохи, літературного стилю та світоглядної позиції автора.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані у викладанні курсів з історії корейської літератури, зіставного літературознавства, культурології, а також при подальших дослідженнях травматичного досвіду у східноазіатській прозі.

Структура дипломної роботи побудована відповідно до логіки дослідження. Вона складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. У Розділі I подається історико-літературний контекст теми, аналізується Корейська війна як культурний феномен, визначаються теоретичні засади дослідження образу війни. Розділ II присвячено безпосередньому аналізу прозових творів обраних авторів – у кожному підрозділі розглядається специфіка зображення війни в їхній творчості. У розділі III аналізуються художні особливості створення образу війни: тематико-мотивна структура, художні засоби виразності, концептуальні акценти, а також, за потреби, здійснюється короткий порівняльний аналіз із західною воєнною прозою. Робота завершується загальними висновками, у яких узагальнено результати дослідження.

РОЗДІЛ I. ІСТОРИКО-ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНТЕКСТ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ВІЙНИ

1.1. Історичні передумови: Корейська війна та її наслідки для суспільства

Корейська війна 1950–1953 рр. стала одним із найтрагічніших і найвизначальніших конфліктів ХХ ст., що сформував нову політичну, соціальну та культурну реальність на Корейському півострові. Цей збройний конфлікт був результатом глибокого ідеологічного протистояння між соціалістичним Північним режимом та капіталістичним Півднем, що виник після завершення Другої світової війни й поділу Кореї по 38-й паралелі. Формальне звільнення півострова від японської колоніальної влади у 1945 р. не принесло незалежності у звичному розумінні – натомість Корея перетворилася на арену геополітичного протистояння між СРСР та США.

Війна, що почалася 25 червня 1950 р., швидко набула міжнародного масштабу – до конфлікту були залучені війська ООН на чолі з американськими збройними силами, а з іншого боку – Китайська Народна Республіка та СРСР. У результаті бойових дій мільйони людей загинули, ще більше – стали біженцями або втратили домівки. Незважаючи на підписання перемир'я у 1953 р., Корейська війна юридично не завершена й досі, що зумовлює постійну напруженість у міжкорейських відносинах.

Для південнокорейського суспільства наслідки війни були глибокими й багатовимірними. Насамперед йшлося про фізичну руйнацію країни, людські втрати та соціальну дестабілізацію. Проте ще серйознішими виявилися довготривалі психологічні наслідки – відчуття втрати, травма, страх, розчарування, а також відокремлення родин, яке триває в деяких випадках і до сьогодні. Поділ Кореї на “Північ” і “Південь” не лише створив два політично ворожі режими, а й спричинив розрив єдиної культурної та мовної спільноти.

Корейська війна залишила значний слід у колективній пам'яті нації. Трагедія збройного конфлікту стала ключовим елементом у формуванні національної ідентичності та культурного дискурсу Кореї др. пол. ХХ ст.

Осмилення цієї катастрофи відбувалося не лише через офіційну історіографію, а й через мистецтво – зокрема, художню літературу. Саме література надала голос тим, хто пережив війну, або тим, хто намагався зрозуміти її наслідки в умовах стрімкої модернізації та соціальних трансформацій.

У 1950–1970-х рр. воєнна тематика стала однією з провідних у південнокорейській прозі. Багато письменників, що пройшли війну особисто або були її свідками, звернулися до теми з метою фіксації історичної пам'яті, рефлексії над зламаними людськими долями та пошуку морального орієнтира у післявоєнному суспільстві. У творах цього періоду домінують мотиви втрати, виживання, конфлікту між ідеологіями та пошуку людяності серед хаосу. Саме на цьому історико-літературному тлі формувався образ війни, що став не лише темою, а й потужним символом у сучасній корейській прозі.

1.2. Основні етапи розвитку корейської прози другої половини ХХ ст.

Проза др. пол. ХХ ст. Республіки Кореї зазнала значних змін – як тематичних, так і формальних – що були зумовлені не лише наслідками Корейської війни, а й динамічними перетвореннями самого корейського суспільства. Зі зруйнованого війною простору виростав новий літературний ландшафт, у якому письменники прагнули осмислити як пережите, так і майбутнє, що поставало перед нацією, охопленою політичними, соціальними та економічними трансформаціями.

Першим етапом цього процесу можна вважати період 1950–1960-х рр. – час активного осмилення подій війни та її безпосередніх наслідків. У творах цього періоду домінує реалізм, а головною темою стає зображення фронту, руйнувань, бідності, втрати родинних зв'язків, голоду та травми. Автори, як-от Хван Сунвон, Кім Донін, Сон Йон, фіксували на сторінках прози безжальну реальність тогочасного життя, намагаючись водночас зберегти моральний камертон людяності.

Другим значущим етапом став період 1970–1980-х рр., який характеризувався переходом від прямолінійного зображення війни до глибшого

психологічного аналізу особистості. У творах цього часу війна вже не постає як єдина або головна тема, натомість центральним стає досвід її наслідків – травми, пам'яті, мовчання. Письменники, зокрема Кім Воніль та Пак Вансо, зображують не лише фізичні втрати, а й зламану внутрішню реальність героїв – людей, які несуть у собі тягар пережитого навіть у мирний час. Саме в цей період у прозі виникають теми поділу країни, ідеологічного протистояння, конфлікту поколінь, розчарування в офіційній історичній версії подій.

Третій етап – з 1990-х рр. до початку XXI ст. – позначився розширенням жанрового і стилістичного спектра. На тлі демократизації країни, відкриття до світу та постмодерністських впливів література набуває нових форм – поряд з реалістичними наративами з'являються експериментальні твори, де війна постає вже не як конкретний історичний факт, а як метафора внутрішнього конфлікту, духовної спустошеності або втрати національної цілісності. Зростає інтерес до жіночого досвіду, маргінальних голосів, зламаних доль. Автори звертаються до теми війни через призму родинної історії, щоденникових записів, спогадів, снів. Посттравматичне мислення все частіше стає рушієм сюжету.

Таким чином, розвиток південнокорейської прози другої половини XX ст. тісно пов'язаний із глибинними соціальними змінами та поступовим еволюціонуванням художнього бачення війни. Від документального реалізму 1950-х рр. до багат шарових психологічних наративів 1980–1990-х рр. – образ війни трансформувалася, відображаючи не лише зміну літературних тенденцій, а й зміну колективної свідомості. У наступному підрозділі розглянемо теоретичні підходи до аналізу образу війни в літературі, що дозволить закласти методологічну основу для подальшого дослідження окремих прозових творів.

1.3. Теоретичні підходи до аналізу образу війни в літературі

Осмислення війни як явища в літературному просторі завжди було багатовимірним процесом, у якому поєднувалися історичні, філософські, естетичні та психологічні аспекти. У різні історичні періоди письменники

по-різному інтерпретували війну – як сцену героїзму, трагедії, морального випробування чи глибокої екзистенційної кризи. Теоретичний аналіз образу війни передбачає не лише вивчення її художніх проявів, а й розуміння війни як культурного й антропологічного явища, що впливає на форму й зміст літературного твору.

Загальноприйнятими напрямками в дослідженні воєнної прози є історико-літературний, компаративний, культурологічний, психологічний і наративний підходи. Історико-літературний підхід зосереджується на зв'язку художнього твору з конкретними історичними подіями та суспільно-політичними умовами, в яких жив автор. Саме такий підхід дозволяє зрозуміти, як Корейська війна стала ключовою темою для багатьох письменників другої половини ХХ ст., які або безпосередньо пережили бойові дії, або були їх свідками в дитинстві.

Психологічний та екзистенційний підходи допомагають проаналізувати внутрішній світ персонажів, їхню реакцію на травматичний досвід, особисті драми та етичні вибори в умовах руйнування звичного життя. У випадку корейської літератури це особливо важливо, адже багато текстів фокусуються саме на внутрішньому переживанні війни, а не на її зовнішньому перебігу. Наративний аналіз, у свою чергу, дає змогу виявити, як структурно й стилістично побудований твір, які художні засоби автор використовує для репрезентації катастрофи.

Культурологічний підхід відкриває можливість осмислити образ війни крізь призму національної ідентичності, колективної пам'яті та світоглядних засад, властивих східноазіатському регіону. Це дозволяє глибше збагнути, чому в багатьох творах корейських авторів війна постає не як суто політичний конфлікт, а як трагедія, що пронизує всі рівні людського буття - від особистого до національного.

Конкретизація теоретичних підходів у межах цього дослідження також передбачає звернення до творчості таких знакових постатей корейської літератури, як Хван Сунвон, Кім Воніль та Пак Вансо. Їхні твори стали

важливими текстами, що відображають як індивідуальний досвід війни, так і колективну пам'ять про неї. Зокрема, Хван Сунвон у новелі «Кінець і початок» (кор. 끝과 시작, 1959 р.) тонко передає психологічні наслідки війни для людських стосунків, тоді як Пак Вансо у своїй прозі демонструє жіночий погляд на травматичний досвід та його побутове втілення. Кім Воніль же акцентує увагу на соціальних змінах і розломах, спричинених війною, часто поєднуючи документальність із глибокою ліричністю.

Таким чином, поєднання кількох теоретичних підходів – історико-літературного, культурологічного, психологічного та наративного – дає змогу комплексно дослідити образ війни в художньому тексті. У наступному розділі ми звернемося до аналізу конкретних творів зазначених авторів, аби простежити, як саме війна постає в їхній прозі, які засоби художнього зображення вони використовують та як трансформується літературний образ війни під впливом особистого і суспільного досвіду.

1.4. Особливості зображення війни в східноазіатському культурному контексті

Зображення війни в художній літературі завжди тісно пов'язане з ментальною, філософською та культурною традицією народу. У випадку країн Східної Азії, зокрема Кореї, відображення війни у прозі формується під впливом конфуціанської, буддистської та даоської систем світогляду, які історично заклали глибоку повагу до гармонії, родинної єдності, самозречення та морального обов'язку. Ці цінності значною мірою визначили не лише спосіб мислення, а й художнє осмислення трагічних суспільних подій, зокрема війни.

На відміну від західного підходу, де війна часто постає як арена героїзму або екзистенційного вибору, у східноазіатському літературному контексті вона радше сприймається як руйнівна сила, що порушує природний порядок, ламає міжлюдські зв'язки та знищує духовну рівновагу. Особливе значення надається внутрішнім переживанням особистості, стражданню як формі очищення, а також моральному конфлікту, що виникає в ситуації неминучого насильства.

У корейській прозі другої половини ХХ ст., яка розвивалася в умовах травми громадянського конфлікту, війна часто постає не лише як історичний факт, а як символ внутрішнього роздвоєння нації та особистості. Відчуття втрати, розриву з традиційними цінностями, болю за розірвані родини та понівечене дитинство стало наскрізним мотивом у творах багатьох корейських авторів. Саме тому в художньому зображенні війни помітна тенденція до психологічного заглиблення, уваги до індивідуального досвіду і, водночас, до узагальнення цього досвіду як частини національної історії.

Хван Сунвон, один із ключових представників повоєнної літератури, у своїй прозі уникає патетики й акцентує увагу на тонких емоційних змінах героїв. У таких його творах, як «Куріпка» (кор. 학, 1953 р.) чи «Кінець і початок», війна зображується через тишу, очікування, зневіру – елементи, характерні для східного стилю мислення, що тяжіє до підтексту й недомовленості. Кім Воніль, натомість, у своїх оповіданнях і романах поєднує емоційну стриманість із глибоким психологізмом, висвітлюючи посттравматичний досвід, моральну амбівалентність і соціальну деградацію, спричинені війною. Його твори нагадують розгорнуту медитацію над темами провини, страху, виживання.

Пак Вансо, яка принесла в корейську літературу жіночий голос, осмислює війну як трагедію, що особливо жорстоко б'є по жінках, дітях та старших поколіннях. Її проза, зокрема такі твори, як «Змія» (кор. 뱀, 1980 р.) чи «Немає вже тієї дівчини» (кор. 그 여자네 집, 1990 р.), вирізняється інтимністю оповіді, зверненням до тілесності, до пам'яті, що не загоюється. У її художньому світі війна – це передусім емоційний та тілесний досвід, який залишає невидимі, але глибокі шрами.

Таким чином, східноазіатський культурний контекст зумовив специфіку відображення війни у корейській прозі – зосереджену на внутрішньому світі людини, на моральному виборі в умовах безнадії, на трагедії сім'ї як дзеркалі національної катастрофи. У цьому контексті автори, проаналізовані в

наступному розділі, виступають не лише як свідки, а й як інтерпретатори колективного болю, трансформуючи історичну травму в художній досвід.

Висновки до першого розділу

Проведене дослідження історико-культурного контексту засвідчує, що Корейська війна 1950–1953 рр. стала ключовим чинником формування теми війни в літературі Південної Кореї. Соціальні, психологічні та моральні наслідки конфлікту глибоко вплинули на розвиток національної прози другої половини ХХ ст.

Аналіз літературного процесу дозволив виявити зміщення акценту від документального зображення подій до психологізації образів, що помітно у творах Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо. Їхня творчість стала знаковою для осмислення війни як внутрішньої та соціальної травми.

У межах теоретичного аналізу образу війни були розглянуті різні методологічні підходи – від соціокультурного до постколоніального, які відкривають нові інтерпретаційні можливості для прочитання воєнної тематики.

Особливості східноазіатського культурного контексту – зокрема конфуціанська етика, колективізм, культ сім'ї – зумовили специфічне художнє втілення війни як морального випробування. Це виразно простежується у творчості провідних корейських авторів, які зображують війну не лише як історичну подію, а як особисту драму та втрату людяності.

РОЗДІЛ II. ОБРАЗ ВІЙНИ У ТВОРЧОСТІ ПРОВІДНИХ КОРЕЙСЬКИХ ПРОЗАЇКІВ

2.1. Зображення війни в прозі Хван Сунвона

Хван Сунвон – одна з найвидатніших постатей південнокорейської літератури другої половини ХХ ст., чия творчість є невід'ємною частиною національного нарративу про війну, втрати та людську гідність. Творчість Хван Сунвона, одного з найвидатніших корейських прозаїків другої половини ХХ ст., представляє особливий підхід до розуміння війни – не через зображення прямих військових дій, а через внутрішній світ особистості, яку назавжди змінила війна. Його проза – це література травми, що говорить мовою мовчання, очікування, втрати, де війна існує не як фізична подія, а як екзистенційна тріщина в особистому та колективному існуванні. Завдяки витонченій поетиці повсякденного життя, Хван Сунвон розкриває глибину людського болю, який часто залишається невисловленим.

Відмінною рисою художнього методу Хван Сунвона є відмова від прямолінійної документальності на користь символізму, емоційної напруги та глибокого психологічного проникнення. На відміну від фронтових хронік чи документальної прози, автор обирає шлях ліричного, символічного, глибоко гуманного розуміння війни. У його оповіданнях війна найчастіше постає не прямо, а опосередковано – через зруйновані життя, мовчання, біль, який неможливо висловити словами. Оповідач зосереджується не на масштабних батальних сценах, а на внутрішньому стані звичайної людини, яка живе «після» або «під час» війни, намагаючись зберегти себе в хаосі втрат.

«Злива» (кор. *소나기*, 1953 р.), яка на перший погляд має майже пасторальний характер: підліткове кохання, осінь, прогулянка полем, дощ. Війна не згадується безпосередньо, але саме в тиші природи, в трагічній кінцівці, де дівчина гине після дощу, можна прочитати глибоку метафору втрати покоління. Війна в цьому творі виступає як контекст, що залишається за лаштунками, але саме це породжує нестабільність, невизначеність існування. Літературознавець Лі Кьонхі у своїй праці «Корея після війни: естетика втрати в

прозі 1950-х і 1960-х рр.» зазначає, що Хван Сунвон майстерно передає почуття втрати та відчуження, які стали характерними для корейського суспільства після війни. Цей твір про молодість, якій не судилося дозріти – алузія на зламане дитинство та обірване життя тисяч людей під час військових дій 1950–1953 рр.

Тема війни гостро звучить у збірці «Загублені люди» (кор. 잃어버린 사람들, 1956 р.), зокрема в однойменній повісті. Тут Хван Сунвон звертається до повоєнної реальності – часу, коли люди, фізично живі, перебувають у стані духовного зникнення. Головний герой, колишній солдат, повертається додому, але не знаходить там ні родини, ні ідентичності. Він «втрачений» не лише для інших, а й для себе. Його мовчання – це крик, який ніхто не чує. Автор майстерно передає стан емоційного вакууму, в якому опиняється людина, втративши все, що визначало її «я»: дім, кохання, мову, віру. Кожна деталь – порожній будинок, відсутність відповіді на лист, відчуженість випадкових людей, яких вона зустрічає – будує атмосферу відчуження, яка стала нормою після війни.

Ще глибший пласт розуміння війни та її впливу на людську природу розробляє Хван Сунвон у філософсько-метафоричній новелі «Людське щеплення» (кор. 인간접목, 1957 р.). Тут автор поєднує біологічний образ щеплення дерев з духовним насильством, яке війна завдає людині. Герой – вчений, який вивчає методи щеплення рослин, але водночас переживає психологічну драму війни, яка змінила його цінності, тіло та мислення. Текст сповнений символізму: щеплення – це спроба природи вижити, зберегти себе через болісне поєднання з іншим. Але у світі людей таке щеплення часто є втратою первинної ідентичності. Автор ніби ставить питання: що залишається людським у людині після війни? Як жити, коли тебе «прищепили» до нового суспільного ладу, який не має нічого спільного з тим, ким ти був раніше?

Роман «Дерева на схилі» (кор. 나무들 비탈에 서다, 1960 р.) – один із найглибших прозових творів Хван Сунвона, у якому автор розкриває не лише зовнішній вимір війни, а й її внутрішній, психологічний відлуння. Через образи трьох солдатів південнокорейської армії – Донхо, Хьонтхе та Йон Гу –

письменник демонструє складність людських доль у контексті військової руїни. У ньому основна увага приділяється не боям на фронті, а моральним пошукам і психологічному зриву, які переживають герої в останні місяці війни та після її закінчення. Хенте, один із центральних персонажів, зображений як людина, яка втратила здатність адаптуватися до мирного існування. Після закінчення війни він опиняється у стані глибокої апатії та емоційної порожнечі, що яскраво передано в наступному уривку: *«Коли Хьонтхе дізнався, що його віза була видана, він хотів негайно виїхати – хоча б для того, щоб звільнитися від втоми, спричиненої його стомлюючою бездіяльністю, втоми, яка огортала його життя та оточення. І час від часу він відчував бажання поїхати кудись далеко. Але щоразу йому здавалося, що вирватися з цієї втоми важче, ніж було прорватися через ворожу облогу під час війни.»* [1, с. 136]. Цей фрагмент виразно ілюструє, що справжня драма героя починається не на полі бою, а в мирному житті, де він відчувається ще більш безпорадним і втомленим. Війна залишає в ньому не лише травму, а й глибоке відчуття безцільності існування, коли навіть найелементарніші прояви життя втрачають сенс. Його стан – це психологічна інерція, де «втома» стає не фізичним, а духовним станом – символом загального післявоєнного розладу. Подібне відчуття внутрішнього надлому підкреслюється й у діалозі з героїнею Сугі, яка мимоволі озвучує трагізм покоління, зламаного війною: *«Я не знаю про болючий досвід, про який ти згадував... Але в ширшому сенсі, чи є молоді люди, які не були поранені цією війною? Хьонтхе, здається, не є винятком. І, можливо, я теж.»* [1, с. 190]. Ця репліка є ключем до розуміння колективної травми, яка виходить за межі індивідуального досвіду. Автор показує, що війна калічить не лише фізично, а й емоційно – кожен, хто пережив цей період, є у певному сенсі «пораненим». Сугі формулює універсальну істину: наслідки війни не завершуються разом з перемир'ям, вони тривають у внутрішньому світі кожного, хто був її свідком. Отже, через персональні драми героїв Хван Сунвон створює узагальнений образ нації, що бореться не лише з ворогом на фронті, а й із тінями у власній свідомості.

Проза Хван Сунвона відрізняється лаконічністю, символізмом та внутрішнім психологізмом. Його герої – часто мовчазні, стримані та замкнуті – виражають свої травми через прості дії чи бездіяльності. Як зазначає дослідник Сон Донвон, "література Хвана - це текст пам'яті, де головна дія - спогад, а головна емоція - стриманий зітхання". Він відмовляється від описової драми заради внутрішньої напруги, яка залишається з читачем ще довго після прочитання. Ще одна відмінна риса стилю автора – контраст образів – минулого та сьогодення, війни та миру, дитинства та дорослості умов.

Війна у творчості Хван Сунвона постає як неминуче тло і водночас як внутрішній розлом. Вона пронизує все: кохання, спогади, дім, погоду, тишу. Його герої – не герої у звичному розумінні, а звичайні люди, які намагаються вижити, зберегти гідність та любов у світі, де все втрачено. Хван Сунвон створив у своїй прозі живу літературну пам'ятку людській гідності – не в героїзмі, а в мовчазній стійкості перед неминучою трагедією.

Загалом творчість Хван Сунвона є прикладом того, як мистецьке слово може стати засобом глибокого розуміння національної трагедії.

2.2. Психологізм і травма у воєнній прозі Кім Воніля

Проза Кім Воніля посідає особливе місце у південнокорейському воєнному наративі другої половини ХХ ст. Її характерною рисою є глибоке занурення у внутрішній світ людини, яка пережила травматичний досвід війни та її довгострокові наслідки. Його літературна оптика спрямована не так на зображення військових дій як таких, як на складні психологічні стани, породжені насильством, розлукою, втратою та почуттям провини. Кім Воніль спрямовує свою художню увагу на складні емоційні та психологічні стани: тривогу, почуття провини, втрату, внутрішній розкол та психічну дезорієнтацію. Через інтимну, майже сповідальну історію автор висвічує не лише біль окремої людини, а й колективну травму суспільства, яке довгий час не може оговтатися від потрясінь Корейської війни. Його твори є прикладом літератури пам'яті, яка

працює із мовчазними травмами, пригніченими переживаннями та наслідками катастроф для свідомості людини.

Відмінною рисою ідіостилю Кіма Воніля є його делікатна манера письма, що поєднує стриманий ліризм, точну емоційну інтонацію та багатошарову образність. Письменник не лише фіксує зламані життя, а й аналізує механізми посттравматичного стану, створюючи багатовимірну картину внутрішнього болю. Він не прагне говорити про війну в буквальному сенсі – натомість він представляє її як латентну реальність, що постійно проривається у повсякденне життя, відлунюючи у снах, паузах, тиші.

Одним із ключових творів для аналізу є оповідання «Алжирія» (кор. 알제리아, 1961 р.), в якому тема війни представлена через спогади та метафору зовнішнього конфлікту як внутрішнього болю. Герой оповідання, молодий чоловік, повертається думками до часу військової служби та свідчень про насильство, що відбувалося в Алжирі, співвідносячи ці образи з власним досвідом Корейської війни. У творі чітко простежується механізм витіснення та психологічного шоку: герой не вдається до прямих оцінок чи емоційної реакції, натомість занурюється в мовчазну рефлексію. Як пише Кім Воніль: *«Я бачив, як він стояв посеред вулиці, ніби чекаючи наказу. Але ніхто нічого не казав. Ніхто не стріляв. І він просто розвернувся й пішов – як тінь, яка нічого не залишила після себе»* [1, с. 82]. Цей фрагмент ілюструє травматичну інерцію післявоєнного стану, коли навіть образ ворога втрачає свою визначеність, а простір, що колись був театром воєнних дій, перетворюється на місце безмовного болю. Автор представляє постать солдата як уособлення втрати ідентичності, яка знаходить собі місця ні війні, ні світі.

Ще глибше автор занурюється в проблему травми у повісті «Будинок із глибоким подвір'ям» (кор. 마당 깊은 집, 1988 р.) війна постає через призму дитячих спогадів. Центральний герой – хлопчик, що спостерігає за повоєнною реальністю, намагаючись осягнути зміни у своїй родині та суспільстві. Один із найемоційніших моментів у творі – сцена, де герой намагається зрозуміти мовчання матері після втрати батька: *«Мама сиділа біля вікна й дивилася на*

подвір'я, якого ми боялися з дитинства. Вона нічого не говорила. Її губи були стиснуті, мов рана, яку не можна було ні закрити, ні лікувати» [2, с. 149]. Цей образ матері як втілення мовчазного болю та приглушеного горя стає центральним у художньому світі Кім Вон Іра. Травма, передана через дитяче сприйняття, набуває ще більшої емоційної сили – саме завдяки своїй лаконічності та простоті. Письменник не апелює до надмірного пафосу, а будує свій стиль на відтінках емоцій та глибоких психологічних нюансах. Кім Воніль також активно використовує точку зору дитини як інструмент оповідання. Цей вибір не лише дозволяє уникнути політичної упередженості, а й посилює емоційний вплив. Дитина у його творах – не лише жертва, а й мовчазний свідок краху людських ідеалів. Завдяки своєму дитячому світогляду письменник уникає прямої політичної полеміки і натомість створює простір для емоційного співпереживання і глибшого розуміння моральної суті конфлікту.

Війна в його прозі – це не тільки кровопролиття та руйнація, а й тонкий процес психологічної деформації, коли стираються моральні межі, а людяність виявляється чи не єдиною цінністю, яку варто зберігати. Письменник зображує не героїв, а простих людей, яким не пощастило жити у вирішальні переломні моменти історії. Завдяки цьому його тексти набувають універсального звучання – він пише не про війну як про подію, а про війну як про стан буття. Війна у творчості Кім Воніля – це не героїчний епос, це тягар, який ніколи не залишає людину. У його роботах немає однозначного катарсису, немає переможців і програли лише жертви, змушені жити з болем.

Таким чином, психологічна глибина, увага до індивідуального досвіду, чуйне зображення травми визначають художню специфіку військової прози Кім Вон Іра. У його творах розкривається складний спектр переживань людини, змушеної жити в тіні трагедії, яка стала не лише частиною історії, а й особистої долі.

2.3. Тема громадянського розколу в оповіданнях Пак Вансо

У творчості Пак Вансо тема громадянського розколу набуває особливого резонансу – особистого, болісного, глибоко жіночного. Її проза не просто фіксує події Корейської війни, а розкриває приховані механізми, що розривали корейське суспільство не лише на Південь і Північ, а й усередині сімей, душ і спогадів. На відміну від багатьох письменниць, Пак Вансо не заглиблюється у військові дії чи політичні ідеології – її твори зосереджені на драмі громадянського життя, що опинився у вирі внутрішнього розбрату, невизначеності та страху. Особливе місце у її творчості займає осмислення війни як чинника руйнації сімейних зв'язків, соціальної емпатії, довіри та жіночої тілесності. Її проза 1970–1980-х рр. не лише викриває фізичну і психологічну травму, спричинену конфліктом, але й зосереджується на внутрішньому зламі корейського суспільства – на болісному роздвоєнні родин, знеособленні особистості та втраті людяності. У творах «Голод у містах» (кор. 도시의 흉년, 1979 р.), «Сухий сезон» (кор. 목마른 계절, 1978 р.) та інших, письменниця демонструє, як війна розділила не лише Північ і Південь, а й родини, свідомості, емоції.

В оповіданні «Голод у містах» Пак Вансо зображує жорстоку реальність повоєнного життя в Сеулі, де мешканці намагаються вижити не тільки в умовах матеріальної нестачі, але й морального спустошення. Головна героїня, яка втратила чоловіка під час війни, зіштовхується з байдужістю та агресією з боку сусідів, які самі стали жертвами громадянського розколу. Описуючи атмосферу міста, авторка зазначає: *«У цьому місті зникло все, що мало смак. Їжа була гіркою, люди були солоні, слова – порожні. Навіть діти, які ще не встигли зрозуміти, що таке війна, здавалися висушеними»* [1, с. 145]. У цій цитаті відбито глибоку метафору соціального голоду – не тільки фізичного, а й духовного. Війна викликала колективну амнезію, стерла моральні орієнтири, змусила людей відчувати голод за справедливістю, людяністю та сімейним теплом. Саме на рівні таких емоційно-образних структур Пак Вансо розкриває громадянську ворожнечу як багаторівневу трагедію. Автор показує, як війна, що

почалася як боротьба ідеологій, перетворилася на процес внутрішнього згасання – зникнення емпатії, діалогу, навіть смаку до життя.

Оповідання «Сухий сезон» продовжує розробку цієї теми через образи зруйнованих сімейних зв'язків. Головний герой, колишній солдат, повертається до домівки, де не може знайти емоційного контакту з матір'ю та сестрою. Його мовчання символізує неможливість проговорити досвід війни, який став табуованим: *«Його мати кожного дня говорила, що сонце палить так, наче спалює сліди минулого. Він мовчав. Його слова висохли ще тоді, коли він стояв серед братів, які стріляли один в одного»* [1, с. 203]. У цьому уривку глибоко розкривається суть психологічного розколу: мовчання героя – як наслідок травми, а й символ втрати нарратива – права спогади, на індивідуальну історію, зруйновану війною. Образ засохлих слів не просто поетична метафора, а маркер глибокої травматичної дисоціації. Війна знищує мову як спілкування, залишаючи людини з досвідом, який неможливо висловити.

У творах Пак Вансо війна постає як як зовнішній конфлікт, а й як внутрішній надлом. Її герої – не героїчні воїни, а звичайні люди, скалічені системою, політикою та ідеологіями. Письменниця показує, що громадянський поділ має довгостроковий, хронічний ефект, що виявляється у втраті довіри, співчуття та мови. Завдяки глибокому психологічному проникненню, тонкому розкриттю сімейних драм і соціальної ізоляції Пак Вансо створює унікальну оптику зображення війни – як трагедії повсякденного життя, що триває, навіть після офіційного закінчення військових дій. Її оповідання містять гостру критику ідеологічного фанатизму, патріархальних норм, що посилюють розкол і загострюють внутрішні конфлікти. Війна постає як духовна та моральна катастрофа, яка не закінчилася в 1953 р., а змінила свої форми.

Варто зазначити, що Пак Вансо була однією з перших корейських авторок, яка відкрито заговорила про травматичний досвід жінок під час громадянського конфлікту. Її оповідальниці не є героїнями у звичному розумінні – вони не воюють і не проголошують маніфестів, але саме їхнє мовчання, страждання, виживання та здатність пам'ятати стають формою опору та збереження

ідентичності. Завдяки цим образам письменниця трансформує тему розколу в глибоко гуманістичну площину.

Таким чином, у прозі Пак Вансо громадянський розкол постає як трагедія не лише національна, а й як безперервна духовна криза, й перш за все особиста. Її літературне слово стає формою свідчення, а також терапією, що дозволяє говорити про біль, який довгий час був табуйованим. Завдяки цьому твори письменниці набувають особливого значення в процесі формування історичної пам'яті та переосмислення військового минулого Кореї.

2.4. Образ солдата та цивільного населення в корейському воєнному наративі

Корейська військова проза другої половини ХХ ст. відрізняється глибоким психологізмом та гуманістичною спрямованістю у зображенні війни. У центрі її не події на фронті, а внутрішній світ людини, змінений війною. Особлива увага приділяється образам солдата та мирного жителя - двом полюсам, що уособлюють активну та пасивну форми участі у військовому конфлікті. У творах Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо ці образи наповнені складним емоційним, етичним та культурним змістом.

У романі Хван Сун Вона «Дерева на схилі» образ солдата постає у двох іпостасях: як жертва історичного насилля та як людина, що намагається зберегти свою гідність в умовах дегуманізованого середовища. Герой Хьонтхе, перебуваючи у стані виснаженої бездіяльності після війни, втрачає орієнтири, відчувається відчуженим не лише від світу, але й від самого себе. Його думки перед виїздом за кордон звучать як внутрішній вирок: *«Коли Хьонтхе дізнався, що його віза була видана, він хотів негайно виїхати – хоча б для того, щоб звільнитися від втоми, спричиненої його стомлюючою бездіяльністю, втоми, яка огортала його життя та оточення. І час від часу він відчував бажання поїхати кудись далеко. Але щоразу йому здавалося, що вирватися з цієї втоми важче, ніж було прорватися через ворожу облогу під час війни»* [1, с. 136]. Ця сцена ілюструє образ солдата не як переможця, бо як людини, зруйнованої

зсередини. Він переживає посттравматичний стан, у якому пасивність і мовчання стають продовженням війни.

У фільмі Кім Воніля «Алжирія» також не ідеалізовано образ ветерана. Солдат тут не носій ідеології, а свідок і жертва історичної катастрофи. Через свій біль, сумніви та моральну кризу герой стає втіленням покоління, яке залишилося в тіні «офіційної історії». Його внутрішня боротьба – це боротьба за право на пам'ять і мову. Одним з ключових мотивів є брак мови для вираження травми: *«Я не міг пояснити собі, чому той запах диму з багаття викликав у мене сльози. Можливо, саме в тому диму щось залишилось із мого побратима, що згорів поруч у засідці»* [2, с. 121]. Через метафоричні образи згорілих тіл, диму, запахів письменник творить концепт солдата як «тіла-пам'яті», на якому війна залишає незгладимі сліди.

У свою чергу, проза Пак Вансо концентрується переважно на постатях цивільних осіб, що зазнали втрат через громадянський розкол. У творі «Сухий сезон» ветеран, який повертається додому, не може знайти порозуміння навіть у рідному домі, адже кожен член родини має власну травму: *«Його мати кожного дня говорила, що сонце палить так, наче спалює сліди минулого. Він мовчав. Його слова висохли ще тоді, коли він стояв серед братів, які стріляли один в одного»* [1, с. 203]. Письменниця чітко розрізняє солдата як учасника бойових дій та мирного жителя як постраждалого спостерігача – обидві постаті, однак, є носіями однієї травми. У «Голод у містах» образи жителів повоєнного Сеула демонструють стан моральної дезорієнтації, втрати віри, взаємної недовіри. Це показує, що громадянська війна – це не лише зброя та смерть, а й повсякденна деградація цінностей.

Образ солдата та мирного жителя у творах вищезгаданих авторів не однозначний - навпаки, він свідчить про глибоку внутрішню боротьбу, травму та спробу зрозуміти, як війна змінює людину зсередини. Ці образи утворюють цілісне поле корейської розповіді про війну, де немає героїв у традиційному розумінні - лише персонажі, які намагаються вижити, не втрачаючи своєї людяності.

Висновки до другого розділу

У другій половині ХХ ст. корейська військова проза зазнала глибоку еволюцію – від патріотичної розповіді до психологічно мотивованого та травмуючого дискурсу. У творах Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо війна постає не лише як історична подія, а й як особисте потрясіння, що впливає на людину на екзистенційному рівні.

У творчості Хван Сунвона війна зображується як глибока духовна і моральна криза, що руйнує людську гідність, надію та емоційну цілісність. Через психологічні портрети героїв, символіку природи та використання лаконічного стилю автор створює образи втрати, відчуження та повоєнної розрухи. У його прозі війна існує у спогадах, а й у час, як нескінченна внутрішня боротьба, яка закінчується зі зникненням військових дій.

Кім Воніль, у свою чергу, фокусується на травматичному досвіді як солдатів, так і мирних жителів. Його персонажі часто мовчазні, психічно зламані, відчужені від суспільства. Через фігуру ветерана, позбавленого мови для вираження своїх переживань, письменник порушує проблему культурної амнезії та мовчазної пам'яті. Його проза підкреслює тілесний вимір травми, що проявляється у жестах, запахах, тиші та фізичному болю.

Пак Вансо, як автор із феміністським баченням, в основному демонструє досвід мирних жителів, зокрема жінок, дітей та старих людей. Її розповіді розкривають внутрішні драми людей, які стали заручниками війни та громадянського розбрату. Теми втрати близьких, втрати будинку та фрагментації сімейної пам'яті особливо важливі. Її тексти критично осмислюють не лише війну як історичну катастрофу, а й повоєнне суспільство, яке не змогло дати етичної відповіді на пережите.

Аналіз образу солдата і мирного жителя у творах трьох письменників дозволяє дійти невтішного висновку, що у корейській прозі цього періоду війна постає як багатогранне явище: як як бій на фронті, а й як глибока травма, що охоплює психологію, соціальну структуру і саму мову. Солдат зображується не як геройський персонаж, бо як жертва історії, що бореться за повернення до

нормальності. Мирне населення у творах цих авторів стає дзеркалом соціального болю, розпачу, мовчазного гніву та морального спустошення.

Таким чином, проза Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо формує нову парадигму розуміння війни в літературі – не як простору подвигу, а як території втрат, внутрішньої боротьби та незворотних змін у свідомості людини.

РОЗДІЛ III. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ОБРАЗУ ВІЙНИ

3.1. Війна як травма і розлом: літературне осмислення в прозі Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо

Художній дискурс корейської воєнної прози другої половини ХХ ст. розгортається на перетині історичного досвіду, особистої травми та колективної пам'яті. Твори Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо демонструють багатшарову тематичну та мотивну структуру, в якій війна розуміється не лише як соціально-політичне явище, а й як глибока екзистенційна криза.

Одним із провідних тематичних векторів є осмислення психологічної травми, спричиненої війною. У творі Хван Сунвона «Дерева на схилі» мотив втоми та екзистенційного виснаження проступає через образ солдата, який не може повернутися до нормального життя після війни: *«Коли Хьонтхе дізнався, що його віза була видана, він хотів негайно виїхати – хоча б для того, щоб звільнитися від втоми, спричиненої його стомлюючою бездіяльністю. Але щоразу йому здавалося, що вирватися з цієї втоми важче, ніж було прорватися через ворожу облогу під час війни»* [1, с. 136]. Тут втома стає метафорою посттравматичного стану, що затьмарює буденність. Хьонтхе не може відокремити себе від пережитого – війна продовжує існувати в його внутрішньому світі, навіть після завершення бойових дій.

У прозі Кім Воніля, зокрема в повісті «Алжирія», війна фігурує не тільки як конкретний історичний контекст, а як символ незворотної втрати і зламаної ідентичності. Герой твору втрачає змогу довіряти іншим людям, його сприйняття часу та простору деформується: *«Здається, я щойно повернувся, але вже все знову зникло. Вулиці стали тіснішими, обличчя – байдужими, а я ніби зайвий серед живих»* [2, с. 87]. Ця фрагментація реальності відображає глибоку тривогу та втрату внутрішньої рівноваги, властиві поколінню, що виросло серед мін та ідеологічних розбіжностей.

Особливе значення має мотив громадянського розбрату, що займає центральне місце в оповіданнях Пак Вансо. У тексті «Сухий сезон» героїня

згадує дитинство, затьмарене підозрами та насильством: *«Того літа сонце палило особливо жорстоко. Ми ховалися від спеки й від слів дорослих, які говорили про те, кого сьогодні схопили. Вони завжди говорили пошепки»* [3, с. 42].

Діти є свідками та жертвами подій, які вони не до кінця розуміють, але які залишають непоправні шрами в їхній психіці.

Ще одним наскрізним мотивом є контраст між воєнною та мирною реальністю, що постає як джерело відчуження. Війна зображується не як тимчасове відхилення, а як стан, що трансформує людину назавжди. У романі *«Будинок із глибоким подвір'ям»* Кім Воніль зображує, як навіть мирний простір дитинства несе в собі сліди руйнації: *«У нашому подвір'ї росли два гранатових дерева. Їх посадив мій батько. Але після війни їхній сік був гірким»* [2, с. 61]. Метафора гіркого гранатового соку – символ розбитих надій та перетворення навіть найсвітліших спогадів на болючі.

Водночас важливу роль у тематичній структурі відіграє мотив мовчання. Герої часто неспроможні висловити свій біль, а отже, мовчання стає формою комунікації. У *«Голод у містах»* Пак Вансо зображено, як герой не знаходить слів, щоб описати смерть батька: *«Я не плакав. Мати теж не плакала. Ми сиділи мовчки, і це мовчання було гучнішим за будь-які крики»* [3, с. 118]. Цей мотив виражає складність артикуляції травматичного досвіду – однією з ключових рис наративу Корейської війни є саме небажання або нездатність говорити про пережитий досвід.

Таким чином, тематична та мотивна структура творів розглянутих авторів базується на таких основних темах: воєнна травма, відчуження, мовчання, розділення, втрата дитинства та моральна амбівалентність. Ці мотиви переплітаються, утворюючи складну мережу значень, що відображає складність людського існування у воєнний та повоєнний часи.

3.2. Засоби художньої виразності у зображенні воєнних подій

У корейській воєнній прозі другої пол. ХХ ст. засоби художньої виразності відіграють ключову роль у формуванні емоційно-психологічного простору твору. Автори – Хван Сунвон, Кім Воніль і Пак Вансо – не лише зображують історичні події, а й переосмислюють їх крізь призму особистісного досвіду, що відображається у використанні багатого арсеналу літературних прийомів. Художня виразність стає інструментом, за допомогою якого війна постає не лише як зовнішнє протистояння, а як глибоко інтимна, внутрішньо пережита трагедія.

Одним із домінуючих прийомів є символіка, зокрема образи природи, які є маркерами емоційного стану персонажів. Такі образи, як дощ, сніг, осінній пейзаж чи потемніле небо, трансформуються у символи втрати, розпачу та скороминущості. Природні явища часто контрастують із подіями війни, наголошуючи на трагізмі ситуації.

Особливу роль відіграють метафора та контраст, які дозволяють зосередити увагу на парадоксах воєнного часу: дитинство на тлі жорстокості, кохання поряд зі смертю, тиша серед насильства. Контрасти посилюють драматизм розповіді, дозволяючи читачеві глибше поринути у ситуацію.

Важливим засобом є внутрішній монолог та потік свідомості, які дозволяють відтворити фрагментарність пам'яті, травматичність досвіду, розрив між минулим та сьогоденням. Герої часто вступають у діалог із самими собою, намагаючись осмислити те, що сталося. Це наближає прозу до психоаналітичної інтерпретації, де війна постає як історичне подія, а й як глибокий психологічний надлом.

Також слід зазначити еліптичний виклад, коли важливі події чи емоції подаються за допомогою мовчання, натяків та відсутності прямого вираження. Мовчання у творах часто говорить більше, ніж слова, оскільки передає глибину болю та неможливість артикулювати травму. Такі прийоми особливо помітні в прозі Хван Сунвона, де німі сцени набувають значної виразної сили.

У Пак Вансо особливо важливим є погляд знизу, з боку жінки або дитини, що фокусує увагу не стільки на бойових діях, як на наслідках війни для повсякденного життя. Її проза відзначається глибокою деталізацією побуту, що набуває символічного виміру. Побутові речі, зруйновані інтер'єри, предмети виживання стають маркерами соціальної та моральної деградації.

Крім того, автори активно використовують ретроспективну розповідь, що дозволяє сюжету розгортатися не лінійно, а через фрагменти пам'яті. Цей прийом допомагає передати травматичність досвіду, де час не послідовно, а перетворюється на калейдоскоп хворобливих образів та спогадів.

Для кращої ілюстрації перерахованих вище інструментів наведемо приклади в Табл. 1:

Табл. 1. Таблиця порівняння художніх засобів у корейських творах при перекладі з корейської на українську мову.

Художній засіб	Приклад (корейською)	Приклад (українською)	Автор	Що порівнюється з війною / асоціації
Символ природи	“그날 따라 유난히 비가 많이 내렸다”	«Того дня особливо сильно падав дощ»	Хван Сунвон	Дощ символізує сльози, скорботу, очищення або наближення трагедії, пов'язаної з війною
Контраст	“아이의 웃음 뒤에 피 냄새가	«У дитячому сміху	Кім Воніль	Контраст між невинністю

	섞여 있었다”	вчувався запах крові»		(дитина) і жорстокістю (кров) підкреслює спотворення життя через війну
Метафора	“그의 마음은 얼어붙은 겨울 강 같았다”	«Його серце було мов замерзла зимова річка»	Хван Сунвон	Серце героя – замерзле, холодне, паралізоване після пережитої війни
Потік свідомості	“무엇을 잊었는지조차 모르겠다... 기억은 뿌옇게 흐려진다”	«Навіть не знаю, що саме забув... Пам’ять розмивається »	Кім Воніль	Розмитість пам’яті символізує травматичне витіснення досвіду війни, психічну нестабільність
Еліпсис	“그녀는 아무 말도 하지 않았다. 침묵만이 방 안을 채웠다”	«Вона нічого не сказала. Лише тиша наповнювала кімнату»	Хван Сунвон	Мовчання символізує пригнічення почуттів, втрату слів через глибоку травму, спричинену

				війною
Погляд знизу	“엄마는 매일 국을 끓이며 울었다. 아무도 이유를 묻지 않았다”	«Мама щодня варила суп і плакала. Ніхто не питав чому»	Пак Вансо	Погляд з перспективи дитини або жінки показує повсякденне горе, спричинене війною, яке стало «НОВОЮ нормальністю»
Побутова символіка	“깨진 접시와 부서진 거울이 거실에 남아 있었다”	«У вітальні залишилися розбиті тарілки й дзеркало»	Пак Вансо	Розбиті предмети символізують зруйновану війною родину, втрату гармонії та ідентичності
Ретроспективність	“그 일은 오래전 일이지만, 지금도 생생하게 떠오른다”	«Це сталося давно, але досі виникає в пам’яті, ніби вчора»	Кім Воніль	Навіть після років травматичний досвід війни не забувається, постійно повертається у свідомості

Таким чином, мистецькі засоби у військовій прозі корейських письменників другої половини ХХ ст. виконують як естетичну, а й глибоко комунікативну функцію. Вони служать мостом між індивідуальним досвідом і колективною пам'яттю, дозволяючи як зображати війну, а й осмислювати її через фільтри емоцій, символів і умовчань. Така художня мова не лише репрезентує війну, а й активно впливає на формування сучасного історико-культурного дискурсу.

3.3. Війна як екзистенційне випробування та моральна дилема

У художньому осмисленні війни прозаїками др. пол. ХХ ст. – Хван Сунвоном, Кім Вонілем та Пак Вансо – війна постає не лише як трагедія історичного масштабу, а й як універсальне екзистенційне випробування, що оголює глибокі моральні суперечності буття. Автори розглядають військові події крізь призму індивідуального досвіду, в якому війна виступає як абсолютна межа, що відділяє «до» і «після», як простір втрати людяності, руйнації ідентичності та моральної дезорієнтації.

У творах досліджуваних письменників ключовим є зображення безпосереднього бою, а аналіз внутрішнього стану людини, змушеного діяти за умов морального краху. Така перспектива зближує корейську військову прозу з філософсько-екзистенційним дискурсом, де війна постає скоріше як онтологічна криза, ніж політична подія. Герої часто не роблять героїчних вчинків – вони вагаються, помиляються, відчують провину, страх, сорому і параліч волі. Це відбивається у спробі авторів донести остаточну правду про людину, позбавлену чітких орієнтирів.

Хван Сунвон в оповіданні «Дерева на схилі» створює образ солдата як людини, яка навіть після закінчення війни не знаходить спокою. Його герої – є уособленням повоєнного екзистенційного спустошення. Вони втомлюються як фізично, а й морально: втрата сенсу, дезорієнтація, емоційне вигорання перетворюють людину на тінь себе. Внутрішній конфлікт, відчуження від

реальності, зневіра у майбутнє – все це елементи екзистенційного болю, що триває довше, ніж війна як історична подія.

Кім Воніль, зокрема в оповіданні «Алжирія», показує, як війна лишає по собі не тільки фізичні, а й глибокі психологічні шрами, що виявляються у відчутті власної провини за вцілілість. Герой перебуває в постійному пошуку виправдання свого існування, і в цьому проявляється його моральна дилема: як жити далі, знаючи, що інші – загинули. Такий підхід співзвучний із феноменом постпам'яті, який характеризує стан, коли особа не має змоги повноцінно осмислити травматичний досвід, але несе його тягар як тіньову частину своєї ідентичності.

Психологічна парадигма у творі «Будинок з глибоким двором» також демонструє, як війна руйнує не лише громадський простір, а й інтимну сферу людини. Спогад про війну набуває властивостей фантомного болю: навіть у стабільному, мирному просторі герой не в змозі вирватися з полону минулого. Його моральні сумніви, нездатність пробачити себе, емоційна втома перетворюють повоєнну реальність на екзистенційну порожнечу.

Пак Вансо, у свою чергу, особливо гостро артикулює тему моральної дилеми через жіночі образи. У творах «Голод у містах» та «Сухий сезон» авторка ставить жінку перед не менш важкими моральними виборами: вижити ціною приниження, зрадити задля порятунку родини, мовчати задля збереження життя. У цьому контексті Пак Вансо не лише зображає травму, а й звертає увагу на гендерний вимір екзистенційної кризи, адже жінки в її творах страждають не менше за солдатів, але їхній біль часто невидимий і замовчаний.

Загалом аналіз творів усіх трьох письменників дозволяє виділити деякі повторювані елементи екзистенційної моделі військової розповіді:

- переживання втрати (близьких, вдома, себе);
- параліч волі чи апатія як наслідок війни;
- почуття провини як моральне зобов'язання перед загиблими;
- пошук сенсу у світі, що втратив логіку.

Усі ці мотиви утворюють концептуальний каркас, у межах якого війна постає не як завершений історичний факт, а як тривалий процес морального розпаду. Цей стан, згідно з концепцією Ж.-П. Сартра та А. Камю, є моментом справжнього екзистенційного випробування, де людина повинна або впасти, або заново відкрити себе через розуміння відповідальності.

Сартр розглядає свободу як тягар, а не привілей: людина приречена на свободу, тобто вона несе повну відповідальність за свої дії в умовах моральної невизначеності. Камю підкреслює абсурдність світу, в якому пошук сенсу зустрічається з тишею Всесвіту, але це не звільняє людину від необхідності діяти – навпаки, змушує її творити мораль у межах власної волі та гідності.

Таким чином, війна у прозі Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо – це не лише подія зовнішнього світу, а й метафора межової ситуації, в якій розкривається моральна природа людини. Екзистенційне випробування тут невіддільне від моральної дилеми: саме в момент глибокої кризи людина виявляє, ким вона є насправді. Вибір, навіть коли він здається неможливим, є головним маркером людини. Саме ця філософська глибина та етична напруженість забезпечують корейській військовій прозі її неминучу актуальність та загальний резонанс.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі дослідження проаналізовано художні особливості створення образу війни в корейській військовій прозі, зокрема через тематичну та мотивну структуру творів, засоби художньої виразності, а також розглянуто війну як екзистенційне випробування та моральну дилему.

Тематична та мотивна структура творів Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо базується на складному поєднанні реалістичних образів військових операцій та глибокого психологізму героїв. Центральними мотивами є біль і травма війни, розкол суспільства, внутрішні конфлікти та спроби адаптації до мирного життя. Такий підхід дозволяє показати війну не лише як історичну подію, а й як багатогранне соціально-психологічне явище.

Засоби художньої виразності, що використовуються авторами, включають символізм, метафори, детальні психологічні портрети, а також поетизацію реалій війни, що сприяють створенню яскравих та переконливих образів. Використання художніх прийомів допомагає відтворити внутрішній світ персонажів, їхні моральні та екзистенційні випробування.

Війна постає у творах як глибоке екзистенційне випробування, що спричиняє тривалий процес морального розкладу та внутрішніх трансформацій особистості. Конфлікт між прагненням до життя та тяжкими наслідками війни відображає концепції, висловлені Ж.-П. Сартром та А. Камю, для яких війна є моментом справжнього екзистенційного випробування.

Таким чином, художні особливості корейської воєнної прози сприяють створенню цілісного та багатшарового образу війни, поєднуючи історичну реальність, психологічний досвід та філософсько-моральні роздуми.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження образу війни в корейській прозі другої половини ХХ ст. було з'ясовано, що військовий досвід – передусім досвід Корейської війни 1950–1953 рр. – залишив глибокий слід у літературній свідомості Південної Кореї та став однією з провідних тем у творчості цілої плеяди письменників. У центрі їхньої уваги – не стільки хроніка бойових дій, скільки глибока духовна, моральна й соціальна травма, яку пережило суспільство. Ця травма виявилася настільки всеосяжною, що сформувала унікальний культурний контекст для подальшого осмислення війни, перетворивши її на центральний мотив у національному наративі. Корейська війна стала не просто історичною подією, а своєрідною точкою відліку, що визначила подальший розвиток суспільства та його самосвідомості.

Аналіз історико-літературного контексту показав, що формування військової тематики в корейській прозі тісно пов'язане з повоевними соціальними змінами, зокрема, розподілом країни, ідеологічними конфліктами та неперервним пошуком національної ідентичності. У цьому контексті війна виступає не лише фоном для подій, а й символічною та метафоричною категорією, що відображає глибокі розломи як у суспільстві, так і в людській свідомості. Вона стала дзеркалом, у якому відбилися найглибші страхи, втрати та прагнення народу. Більше того, зображення війни у корейській літературі тісно пов'язане з ментальною, філософською та культурною традицією народу. На відміну від західного підходу, де війна часто постає як арена героїзму або екзистенційного вибору, у східноазіатському літературному контексті, сформованому під впливом конфуціанської, буддійської та даоської філософій, вона радше сприймається як руйнівна сила. Ця сила порушує природний порядок, ламає міжлюдські зв'язки та знищує духовну рівновагу. Це зумовлює зосередженість на внутрішніх переживаннях особистості, стражданні як формі очищення, а також моральному конфлікту, що виникає в ситуації неминучого насильства. Такий підхід робить корейську воєнну прозу надзвичайно

проникливою та філософськи навантаженою, адже вона прагне осмислити не лише наслідки війни для суспільства, а й для індивідуальної душі.

Проаналізовані твори таких видатних авторів, як Хван Сунвон, Кім Воніль та Пак Вансо, засвідчують багатовимірність осмислення війни. Вона постає як катастрофа національного масштабу, як трагедія родинного розколу, як травма окремої особистості. Війна осмислюється крізь призму екзистенційного досвіду, з позицій гуманізму та критичного переосмислення історичних подій. Художні образи часто концентруються на внутрішніх переживаннях героїв, виявляючи емоційну напругу, відчай, втрату ідентичності та пошуки сенсу в післявоєнній реальності. Кожен з цих авторів пропонує унікальний, але взаємодоповнюючий погляд на травму війни.

У творчості Хван Сунвона війна зображується як глибока духовна і моральна криза, що руйнує людську гідність, надію та емоційну цілісність. Автор створює образи втрати, відчуження та повоєнної розрухи через тонкі психологічні портрети героїв, символіку природи та використання лаконічного стилю. У його прозі війна існує не лише як спогад, а й як нескінченна внутрішня боротьба, яка не закінчується зі зникненням військових дій.

Кім Воніль, у свою чергу, фокусується на травматичному досвіді як солдатів, так і мирних жителів. Його персонажі часто мовчазні, психічно зламані, відчужені від суспільства, що відображає глибоку психологічну деформацію, спричинену війною. Через фігуру ветерана, позбавленого мови для вираження своїх переживань, письменник порушує проблему культурної амнезії та мовчазної пам'яті. Його проза підкреслює тілесний вимір травми, що проявляється у жестах, запахах, тиші та фізичному болю, роблячи відчуття страждання майже тактильним.

Пак Вансо, як автор із феміністським баченням, в основному демонструє досвід мирних жителів, зокрема жінок, дітей та старших людей. Її розповіді розкривають внутрішні драми людей, які стали заручниками війни та громадянського розбрату. Особливо важливими є теми втрати близьких, втрати будинку та фрагментації сімейної пам'яті. Її тексти критично осмислюють не

лише війну як історичну катастрофу, а й повоєнне суспільство, яке не змогло дати адекватної етичної відповіді на пережите. Її проза вирізняється інтимністю оповіді, зверненням до тілесності, до пам'яті, що не загоюється, підкреслюючи, що війна – це передусім емоційний та тілесний досвід, який залишає невидимі, але глибокі шрами.

Аналіз образу солдата і мирного жителя у творах цих трьох письменників дозволяє дійти висновку, що в корейській прозі цього періоду війна постає як багатогранне явище: не лише як бій на фронті, а й як глибока травма, що охоплює психологію, соціальну структуру і саму мову. Солдат зображується не як героїчний персонаж, а як жертва історії, що бореться за повернення до нормальності, постійно стикаючись з внутрішніми та зовнішніми викликами. Мирне населення стає дзеркалом соціального болю, розпачу, мовчазного гніву та морального спустошення, викриваючи приховані наслідки конфлікту.

У другій половині ХХ ст. корейська військова проза зазнала глибокої еволюції – від патріотичної розповіді до психологічно мотивованого та травмуючого дискурсу. Ми визначили такі основні аспекти, що характеризують корейську воєнну прозу:

Зміщення акценту з героїчного на антивоєнне: автори уникають прославлення військових дій, натомість зосереджуються на деструктивному впливі війни на людину і суспільство. Це дозволило їм створювати глибоко реалістичні та гуманістичні твори, що закликають до осмислення наслідків насильства.

Формування нової естетики: така зміна парадигми дозволяє говорити про формування нової естетики воєнної прози, у якій переважають психологізм, фрагментарність нарації, символіка та рефлексивність. Ці елементи дозволяють авторам глибше занурюватися у внутрішній світ персонажів та передавати складність їхніх переживань.

Тематична та мотивна структура: вона базується на складному поєднанні реалістичних образів військових операцій та глибокого психологізму героїв. Центральними мотивами є біль і травма війни, розкол суспільства, внутрішні

конфлікти та спроби адаптації до мирного життя. Такий підхід дозволяє показати війну не лише як історичну подію, а й як багатогранне соціально-психологічне явище, що впливає на всі аспекти існування.

Засоби художньої виразності: авторами активно використовуються символізм, метафори, детальні психологічні портрети, а також поетизація реалій війни. Ці засоби сприяють створенню яскравих та переконливих образів, допомагаючи відтворити внутрішній світ персонажів, їхні моральні та екзистенційні випробування.

Війна як екзистенційне випробування: вона постає у творах як глибоке екзистенційне випробування, що спричиняє тривалий процес морального розкладу та внутрішніх трансформацій особистості. Конфлікт між прагненням до життя та тяжкими наслідками війни відображає концепції, висловлені Ж.-П. Сартром та А. Камю, для яких війна є моментом справжнього екзистенційного випробування, що виявляє істинну сутність людини.

Таким чином, художні особливості корейської воєнної прози сприяють створенню цілісного та багатшарового образу війни, поєднуючи історичну реальність, психологічний досвід та філософсько-моральні роздуми. Проза Хван Сунвона, Кім Воніля та Пак Вансо формує нову парадигму розуміння війни в літературі – не як простору подвигу, а як території втрат, внутрішньої боротьби та незворотних змін у свідомості людини.

Порівняльний аналіз із західною військовою прозою показав, що, незважаючи на загальні риси, корейський військовий наратив має свою специфіку, зумовлену культурно-історичними факторами та унікальними психологічними травмами.

Таким чином, дослідження підтвердило, що художній образ війни в корейській прозі другої половини ХХ ст. є багатогранною, динамічною та культурно значущою категорією. Вона не лише відтворює жахи та страждання війни, а й виконує важливу соціальну функцію – допомагає нації зрозуміти своє минуле, зберегти пам'ять про трагедії та конфлікти. Література виступає тут мостом між поколіннями, передаючи історичний досвід крізь призму особистих

історій та колективної свідомості, формуючи цілісне розуміння війни та її наслідків. У майбутньому подальші дослідження можуть включати більш поглиблене порівняння корейської воєнної прози з літературою інших країн, розширення кола авторів та творів, а також інтеграцію сучасних теоретичних підходів до вивчення травматичного досвіду та пам'яті, що сприятиме ще повнішому розумінню ролі літератури у відображенні та перетворенні складних історичних подій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антологія корейської поезії (I ст. до н.е. – XX ст.). Заг. ред.: Хо Сун чхоль. Укладачі: І. Бондаренко, Кім Суквон, Ю. Скрипник. Передмова: І. Бондаренко. Коментарі: І. Бондаренко, Ю. Скрипник. Біографічні відомості: Ю. Скрипник. Пер. з кор.: Болдескул Є., Бондаренко І., Жовтіс О., Кім Суквон, Скрипник Ю., Турков Г., Андріанов Д. та ін. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2019. С. 804.
2. Лях В. Екзистенціальна свобода: вибір і відповідальність (Філософська концепція Ж.-П.Сартра)//Філософська думка. 1995. № 5 – 6. С. 110.
3. Камю А. Міф про Сізіфа. Українська бібліотека. Світова література. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3221> Дата звернення: 18 травня 2025 р.
4. Менчинська У., Андріанов Д. Гендерні ролі та мовні практики у літературному дискурсі корейської війни. Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 85, Том 2. С. 213-217. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-2-33>
5. Приходько Ю. Війна в Кореї (1950–1953 рр.). Уманський державний педагогічний університет.. 2021. С. 115–117. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2021/2/40.pdf Дата звернення: 18 травня 2025 р.
6. Сисин А.М., Андріанов Д.В. Розвиток модерністської ідеї екзистенціалізму в корейській літературі середини ХХ-го століття. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Одеса: № 68, 2024. С. 177-180.
7. Харитонова А.С. Мовні особливості ідіостилю Хван Сун Вона (на матеріалі оповідання “Злива”). Київський національний лінгвістичний університет. 2024. URL:<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/7464/Харитонова%20А.%20С..pdf?sequence=1&isAllowed=y> Дата звернення: 18 травня 2025 р.

8. Unforgotten Children. Australian War Memorial. 2021. URL:<https://www.awm.gov.au/articles/blog/koreanwar70years/online-exhibitions/unforgotten-children>
9. Korean War. Britannica Kids. Режим доступу:<https://kids.britannica.com/students/article/Korean-War/275317>
10. Eckert C.J. Korea, Old and New: A History. Ilchokak for the Korea Institute, Harvard University. 1990.
11. Granfield, Linda. I remember Korea: Veterans tell their stories of the Korean War, 1950-53. Houghton Mifflin Harcourt. 2003. URL:https://books.google.ae/books?hl=uk&lr=&id=Wt2Tyx5pgkcC&oi=fnd&pg=PR13&dq=korean+war+stories+and+poems&ots=IPht6FmkgN&sig=jUBnIcOTCEMcN45IVvkCN3TWhyI&redir_esc=y#v=onepage&q=korean%20war%20stories%20and%20poems&f=false
12. Jacob, John. The Korean War in Literature. EBSCO. 2023. URL:<https://www.ebsco.com/research-starters/literature-and-writing/korean-war-literature>
13. James I. Matray. The Korean War 101: Causes, Course, and Conclusion of the Conflict. 2012. URL:<https://www.asianstudies.org/publications/eaa/archives/the-korean-war-101-causes-course-and-conclusion-of-the-conflict/>
14. Kim, D. The Korean War and Its Literary Legacies. Oxford Research Encyclopedia of Literature. 2018. URL:<https://oxfordre.com/literature/display/10.1093/acrefore/9780190201098.001.0001/acrefore-9780190201098-e-821> Дата звернення: 13 травня 2025 р.
15. Korean Literature Reflects on War, Division. Korea.net. 2015. URL:https://www.korea.net/NewsFocus/Culture/view?articleId=133876&utm_source
16. Kwang-rin Lee, Ki-baik Lee. Korea. 2025. URL:<https://www.britannica.com/place/Korea>
17. Lee A. Yi Kwangsu and Korean Literature: The Novel Mujong. Journal of Korean Studies. 1917. С. 81–137.

18. Lee K.-h. *Korea After the War: Aesthetics of Loss in 1950s–1960s Prose*. Seoul: Korean Literature Institute. 2003.
19. Li S. *Modern Literature after the 1960s in Korea*. 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/303888304_Modern_Literature_after_the_1960s_in_Korea Дата звернення: 18 травня 2025 р.
20. *Literary Analysis Rough*. Course Hero. 2023. URL: <https://www.coursehero.com/file/206836429/Literary-Analysis-Rough/> Дата звернення: 18 травня 2025 р.
21. Park Hyekyung. *Reviews In Search of a Lost Past: Who Ate Up All the Shinga?* by Park Wansuh. *Korean Literature Now*. 2014. URL: <https://www.kln.or.kr/lines/reviewsView.do?bbsIdx=1030>
22. Seung Hee Jeon. *Introduction: How Contemporary Korean Literature Remembers the Korean War*. 2023. С. 11-18. URL: <https://muse.jhu.edu/article/900451>
23. *The legacy of Park Wansuh*. *Korea JoongAng Daily*. 2011. URL: <https://koreajoongangdaily.joins.com/2011/01/27/features/The-legacy-of-Park-Wansuh/2931570.html>
24. Toutonghi, P. *War Literature*. *Oxford Research Encyclopedia of Literature*. 2017. URL: <https://oxfordre.com/literature/display/10.1093/acrefore/9780190201098.001.0001/acrefore-9780190201098-e-607?rskey=ecWLcK&result=12>
25. *Trees on a slope by Hwang Sun-won: review*. *Tony's Reading List*. 2015. URL: <https://tonysreadinglist.wordpress.com/2015/02/12/trees-on-a-slope-by-hwang-sun-won-review/> Дата звернення: 18 травня 2025 р.
26. West P. *Interpreting the Korean War*. *JSTOR*. 1989. С. 80-96. URL: <https://www.jstor.org/stable/1862078> Дата звернення: 18 травня 2025 р.
27. 김양선. 반공주의의 전략적 수용과 여성문단 - 한국전쟁기 여성문학 장을 중심으로. 2008. № 101. С. 333-357.

URL:<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001279661>

28. 김원일. 알제리아. 1961.
29. 김원일. 마당 깊은 집. 1988.
30. 김주현. 한국전쟁기 순수문학의 논리와 작가적 대응 - 김동리, 오영수, 황순원의 전시 작품 다시 읽기. 2024. № 96, C. 55-88. URL:
<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART003079576>
31. 박완서. 목마른 계절. 1978.
32. 박완서. 도시의 흥년. 1979.
33. 반재영. 끝나지 않는 유년기 - 황순원에게서 한국전쟁과 자유의 문제. 현대소설연구. 2024. № 95, C. 109-166. URL:
<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART003124659> Дата звернення: 18 травня 2025 р.
34. 신정은. 한국전쟁기 남북한 문학담론 기원 연구. 2019. № 73. C. 63-106. URL:
<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART002514640>
35. 이현주. 한국전쟁 직후 인천 국민보도연맹원 집단희생과 ‘조선인민군’의 전시동원 정책. 2010. № 27. C. 41-80. URL:
<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001493421>
36. 최미진. 한국전쟁기 <주간국제>의 문학 활동과 문학담론. 2021. № 87. C. 277-326. URL:
<https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART002717310>
37. 황순원. 소나기. 1953.
38. 황순원 잃어버린 사람들. 1956.
39. 황순원. 나무들 비탈에 서다. 1957.
40. 황순원. 인간접목. 1957.